

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel.+370 70662008, faks.+370 70662000, el.p. aaa@aaa.am.lt, <http://gamta.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898 PVM mokėtojo kodas LT100001069417.

Firmai „Kumponas“
Kalvarijų g. 98-18
LT-08221 Vilnius

2013-04-25
į 2013-03-18

Nr. (2.6)-A4-1091

Adresatams pagal sąrašą

ATRANKOS IŠVADA DĖL ONUŠKIO EŽERO EKOLOGINĖS BŪKLĖS GERINIMO II ETAPU POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją pateikė – Firma „Kumponas“, Kalvarijų g. 98-18 g., LT-08221 Vilnius, tel./faks.: (8 5) 275 77, el. paštas: kumponas@centras.lt

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas – Trakų rajono savivaldybės administracija, Vytauto g. 33, LT-21106 Trakai, tel.: (8 5) 285 8300, faks. (8 5) 285 5524.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – Onušio ežero ekologinės būklės gerinimas II etapas.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta – Vilniaus apskritis, Trakų rajonas, Onuškis, Onušio ežeras.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas – numatomas valyti Onušio ežeras yra Onušio miestelyje. Onušio ežero plotas 28,2 ha, kranto ilgis – 2,88 km. Apie 400 m atstumu nuo Onušio ežero yra Onušio miestelis. Šiaurinėje dalyje į ežerą įteka melioracijos griovys, jungiantis Onušio ežerą su Vilkežeriu, rytinėje ir pietrytinėje dalyse įteka trys melioracijos grioviai. Pietinėje dalyje iš ežero išteka Samės upė.

Dabartiniu metu ežeras yra uždumblėjęs. Numatoma Onušio ežero ekologinės būklės gerinimas II etapo metu išvalyti 94122 m² ežero ploto. Iš viso numatyta trys valymo darbų ciklai, kurių metu bus pašalinta apie 163,2 tūkst. m³ dumblo. Dumblas neužterštas sunkiaisiais metalais numatomas šalinti iki mineralinio grunto priekrantėje ir ne mažiau kaip iki 4,0 m vandens gylio likusioje ežero dalyje.

Prieš pradėdant numatomus ežero valymo darbus atliekami paruošiamieji darbai. Pirmiausia suremontuojami trys esami (I-ojo ežero valymo etapo metu įrengti) dumblo sėsdintuvai ir įrengiami trys nauji. Bendras sėsdintuvų plotas 5,7 ha. Naujų dumblo sėsdintuvų apsauginiams pylimams įrengti planuojama panaudoti vietinį gruntą. Po to įrengiami privažiavimo keliai, pašalinami numatyti krūmai, nutiesiami krantiniai pulpovamzdžiai, įrengiamos sklendės.

Dumblą planuojama šalinti mažo arba vidutinio našumo žemsiurbėmis (priklausomai nuo pasirinktos dumblo sausavimo technologijos). Atvežama žemsiurbė ir iškraunama (sumontuojama) ežere, nutiesiami plūduriuojantys pulpovamzdžiai, prijungiami prie krantinio pulpovamzdžio ir žemsiurbės. Numatoma naudoti „Watermaster Classic“ žemsiurbę, kurios našumas siurbiant 500 m³/h, kasant - 50 m³/h, maksimalus siurbimo gylis 5,4 m, maksimalus kasimo gylis 4,3 m. Valomos teritorijos vandens paviršius aptveriamas specialia plaukiojančia priemone, kad augalų liekanos nesklistų po ežerą. Valomos augmenijos plotas apie 0,84 ha. Augmeniją (makrofitai) numatoma šalinti specialiu prie daugiafunkcinės žemsiurbės montuojamu grėbliu. Iškastai makrofitai sandėliuojami laikinose organinių atliekų aikštelėse.

Pulpa į sėsdintuvus liejama sluoksniais: į pirmą sėsdintuvą pripilama 0,3 m storio dumblo

sluoksnis, tada pilama į antrą ir t.t. Supilta į sėsdintuvus pulpa nusistovi, dumblo dalelės nusėda, o vanduo nuskaidrėja. Kai užpildomi visi sėsdintuvai, prasideda galutinis nusėdusio dumblo džiovinimas, kuris užtrunka apie 8 mėnesius. Žiemą dumblas peršaldomas, o pavasarį pradžiūvus vykdomi išvežimo darbai. Išvežus dumblą, sutvarkius sėsdintuvus, vandens nuleidimo bokšteliu nuo liepos 1 d. pradedama sekantis ežero valymo ciklas.

Baigus ežero valymo darbus, dumblas iš sėsdintuvų bus panaudotas karjerų rekultivacijai, o sėsdintuvų teritorija turės būti pilnai atstatoma, užvežant švaraus grunto, išlyginant ir užsėjant žolinėmis kultūromis.

Dumblo džiovinimui ir sutvarkymui buvo išnagrinėtos kelios alternatyvos.

I alternatyva, buvo siūloma dumblo sėsdintuvą rengti ir išsiurbtą dumblą laikyti uždaroje lomoje, kuri yra netoli Onuškie ežero. Buvo sudaryta darbo grupė, kuri vizualiai įvertino žemės sklypo tinkamumą dumblo laikymui. Atsižvelgus į vietos sąlygas ir įvertinus galimą poveikį ekosistemai buvo nutarta šios alternatyvos atsisakyti.

II alternatyva, dumblo sausinimas panaudojant geomaišus. Išsiurbtą dumblą saugant apie 3 mėn. maišuose, sausos medžiagos kiekis gali siekti 50 procentų, bendras tūris sumažėtų nuo pradinio iškaskamo tūrio 5-8 kartus, atitinkamai sumažėja ir išlaidos transportavimui. Dumblo džiovinimas geomaišuose nėra įtakojamas atmosferos poveikio. Nereikalingi dideli plotai dumblo sėsdintuvams įrengti. Tačiau susidarytų papildomi atliekų (panaudoti geomaišai) kiekiai ir papildomi kaštai inžineriniams įrenginiams eksploatuoti, todėl buvo atsisakyta šios alternatyvos.

III alternatyva, ežero valymo darbams yra numatyta naudoti šešis dumblo sėsdintuvus. Tris iš pirmo valymo etapo darbų ir tris įrengti papildomai. Bendras sėsdintuvų plotas 5,7 ha. Sėsdintuvai įrengiami iš esamo vietinio grunto už ežero pakrantės apsauginės juostos. Žemsiurbė purentuvu suardo dumblo struktūrą, siurbliu paima dumblą ir pulpovamzdžiais transportuoja į sėsdintuvus. Sėsdintuve pulpa (dumblo ir vandens mišinys) nuskaidrėja, dumblo dalelės nusėda, o nuskaidrėjęs vanduo išleidžiamas ir grįžta atgal į ežerą. Vandens išleidimui įrengiami mediniai bokšteliai su šandorais. Numatoma išvalyti 94122 m² ežero ploto. Iš viso numatyta trys valymo darbų ciklai, kurių metu bus pašalinta apie 163,2 tūkst. m³ dumblo.

Onuškie ežero ekologinės būklės gerinimo II etapui yra pasirinkta III dumblo džiovinimo ir sutvarkymo alternatyva.

Planuojamos ūkinės veiklos vietovė nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ir į kitų saugomų teritorijų ribas. Artimiausios „Natura 2000“ Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – BAST): Žaliosios kaimo apylinkės (kodas LTTRA0024) ir Jurgionių miškas (kodas LTTRA0001). Žaliosios kaimo apylinkės nuo Onuškie ežero nutolusios apie 4,2 km atstumu šiaurės rytų kryptimi. Jurgionių miškas nuo Onuškie ežero nutolęs apie 4,0 km atstumu rytų kryptimi. Kitos saugomos teritorijos: Verniejaus hidrografinis draustinis nuo Onuškie ežero nutolęs apie 4,7 km atstumu šiaurės kryptimi; Aukštadvario regioninis parkas nuo Onuškie ežero nutolęs apie 1,5 km atstumu rytų kryptimi; Vilkokšnio kraštovaizdžio draustinis nuo Onuškie ežero nutolęs apie 1,7 km atstumu šiaurės rytų kryptimi; Taučionių geomorfologinis draustinis nuo Onuškie ežero nutolęs apie 3,4 km atstumu pietų kryptimi; Gejaus telmologinis draustinis nuo Onuškie ežero nutolęs apie 4,0 km atstumu rytų kryptimi.

Planuojamos ūkinės veiklos vietovė nesiriboja su kultūros paveldo teritorijomis. Artimiausi kultūros paveldo objektai: Onuškie miestelis (unik. kodas 17099) atstumas iki Onuškie ežero apie 400 m pietų kryptimi, Onuškie felčerio namas (unik. kodas 31861) atstumas iki Onuškie ežero apie 550 m pietų kryptimi, bažnyčia ir šventoriaus vartai (unik. kodas 1727) atstumas iki Onuškie ežero apie 650 m pietų kryptimi, Mirgelių (Nupronių) piliakalnis (unik. kodas 16320) atstumas iki Onuškie ežero apie 2,5 km šiaurės vakarų kryptimi.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Planuojamos ūkinės veiklos vieta nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas. Artimiausios „Natura 2000“ Buveinių apsaugai svarbios teritorijos: Žaliosios kaimo apylinkės (kodas LTTRA0024) ir Jurgionių miškas (kodas LTTRA0001) nuo Onuškie ežero atitinkamai nutolusios apie 4,2 km ir apie 4,0 km atstumu, todėl planuojamos ūkinės veiklos

poveikio reikšmingumas „Natura 2000“ teritorijoms nustatymas - netikslingas.

6. Pastabos ir pasiūlymai

6.1. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas apie atrankos išvadą turi informuoti visuomenę LR aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. D1-370 pakeitime (Žin., 2005, Nr. 93-3472; 2008, Nr. 143-5750; 2010, Nr. 2-81; 2010, Nr. 89-4732; 2011, Nr. 58-2790; 2011, Nr. 108-5122; 2012, Nr. 102-5207) nustatyta tvarka ir apie atliktą visuomenės supažindinimą raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą.

6.2. Onušio ežero ekologinės būklės gerinimo II etapo techniniame projekte pateikti, informaciją apie planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje augančių krūmų būklę, apsaugą, kirtimą ir tvarkymą, vadovaujantis LR Želdynų įstatymo (Žin., 2007, Nr. 80-3215; 2010, Nr. 137-6990) nuostatomis.

6.3. Onušio ežero ekologinės būklės gerinimo II etapo techniniame projekte turi būti nurodyta kaip bus užtikrintas nuskaidrėjusio vandens išleidimas iš sėsdintuvų ir kaip bus kontroliuojamas išleidžiamo nuskaidrėjusio vandens procesas, kad būtų išvengta taršos skendinčiomis medžiagomis.

6.4. Onušio ežero ekologinės būklės gerinimo II etapo techniniame projekte pateikti, kiekvieno valymo darbų ciklo metu, tikslus išsiurbto dumblo kiekius ir galutinio dumblo sutvarkymą.

6.5. Onušio ežero ekologinės būklės gerinimo II etapo techniniame projekte pateikti, laikinų kelių įrengimo ir atstatymo į pradinę padėtį technologijos aprašymą, gauti žemės savininkų ir atsakingų institucijų sutikimus, laikinų kelių įrengimui.

6.6. Onušio ežero ekologinės būklės gerinimo II etapo techniniame projekte pateikti informaciją kaip bus transportuojami pašalinti iš ežero makrofitai į jų sandėliavimo vietas.

6.7. Atsiradus nemaloniems kvapams, nuo dumblo, numatyti neigiamo poveikio mažinimo priemonę – sandėliuojamo dumblo uždengimą 0,4 m storio smulkintų šiaudų ar medžių lapų sluoksniu.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. Planuojamos ūkinės veiklos vieta nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas.

7.2. Onušio ežero valymo darbai nebus vykdomi žuvų neršto metu.

7.3. Planuojamas pašalinti perteklinis dumblas neužterštas sunkiaisiais metalais.

7.4. Įrengiant sėsdintuvus numatyta nuimti derlingą dirvožemio sluoksnį, atlikus darbus šį sluoksnį panaudoti dumblo sėsdintuvų rekultyvacijai ir pažeistos aplinkos atkūrimui.

7.5. Yra gauti, žemės sklypų savininkų, sutikimai planuojamiems dumblo sėsdintuvams įrengti.

7.6. Įgyvendinus projektą pagerės ežero ekologinė būklė, rekreacinės sąlygos.

8. Priimta atrankos išvada – planuojamai ūkinei veiklai, Onušio ežero ekologinės būklės gerinimo II etapo išvalymo darbams, poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Direktorius

Raimondas Sakalauskas

Adresatų sąrašas

Trakų rajono savivaldybės administracijai

Vytauto g. 33, LT-21106, Trakai

Tel.: (8 528) 55486, faks.: (8 528) 53140

Vilniaus visuomenės sveikatos centro, Trakų skyriui

Vytauto g. 87, LT-21105, Trakai

Tel.: (8 528) 55482, faks.: (8 528) 52789

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniam padaliniui

Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius,

Tel.: (8 5) 273 4256, faks.: (8 5) 272 4058

Vilniaus apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai

Švitrigailos g. 18, LT-03223 Vilnius,

Tel.: (8 5) 271 6866, faks.: (8 5) 216 3494

Žiniai

LR AM Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentui

A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,

Faks.: (8 5) 272 8389